

Kes kasvatab keda?

Loore on 16-aastane väikelinna tüdruk, tema ema Siret töötab kaubanduskeskuses müüjana ning isa Aaro autoremonditöökojas tehnikuna. Loorel on vanem õde Illi, kes õpib ülikoolis juristik, ning kaks nooremat venda, kes käivad alles lasteaias. Loore ise käib gümnaasiumis kümnendas klassis ning tema õpitulemused on alati olnud head. Aasta tagasi kohtus ta klassi väljasõidul Soome 21-aastase keskkooliõpilasega Eestis noormehe Kaleviga, kes elab küll Eestis, kuid töötab Soomes ehitajana. Kalev ja Loore vahetasid kontaktandmeid ning kui Kalev Eestis vanemate pool käis, külastas ta alati ka Looret ja nii on noored juba pool aastat suhtes. Loore perekond ei kiida tema suhet heaks. Loore ema ja isa arvavad, et Kalev on läinud elus kergema vastupanu teed, sest ta käib välismaal tööl. Noor mees peaks nende arvates mõtlema kõrgema hariduse omandamise peale ning tööd tegema kodumaal. Loore arvab, et tema vanemad ei saa temast lihtsalt aru – Loore ja Kalev ju armastavad üksteist. Nüüd aga on Loore olukord muutunud veel keerulisemaks, sest ta on kümnendat nädalat lapseootel. Kalevil on lapse üle hea meel ning ta on teinud Loorele abieluettepaneku. Loore oli esiti kahevahel, kuid nüüd soovib ta lapse alles jätta ning Kaleviga abielluda. Loore on arvamusel, et laps ei takista tema edaspidist elu – keskkooli saab ta ka hiljem lõpetada ning pealegi teab ta paljusid tublisid noori emasid, kes laste kõrvalt lausa kõrgharidust omandavad. Loore vanem õde teab rääkida, et kuna Loore on alaealine, on tal abiellumiseks vaja vanemate nõusolekut. Loore ema ja isa ei poolda aga noorte abiellumisplaani ning Siret arvab kogunisti, et tütar peaks mõtlema oma tulevikule ja aborti tegema. Küll hiljem, kui koolid lõpetatud ning töökoht olemas, on aega ka perekond luua. Pealegi ei ole Loore vanematel võimalik tüdruku rahaliselt toetada. Ka arvavad nad, et tütar ei saaks lapse kasvatamisega ise hakkama ning täiskohaga tööl käivad vanavanemad ei saa selles osas aidata. Loore väidab, et tema ema ja isa ei peakski teda rahaliselt toetama, sest Kalevil on Soomes ju töökoht olemas, mis sest, et mõnikord on küll juhtunud, et Kalev ei saa tööandjalt töötasu õigel ajal kätte. Kuna Kalev teenib Soomes üldiselt ikkagi hästi, siis saaksid noored lubada endale ka oma kodu soetamist. Kui Loore vanemad ei ole nõus lapse kasvatamisel osalema, siis arvab Loore, et kuigi Eestis on tema pere ja sõbrad, siis võib Loore vajadusel koos lapsega ka Soome kolida ning seal Kaleviga ühise majapidamise luua. Kuna Loore vanemad ei toeta tütre lapsesaamist ega abiellumisplaani, esitab Loore õe Illi juhendamisel avalduse kohtusse alaealise teovõime laiendamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 570 alusel, et Loore saaks Kaleviga abielluda. Kohalik omavalitsus on arvamusel, et tulenevalt Loore lapseootusest ning noorte kavatsusest laps koos üles kasvatada, on Loore ja Kalev piisavalt küpsed ka abiellumiseks. Kas kohus peaks Loore teovõimet laiendama, et tüdruk saaks abielluda?

Abistavad küsimused

1. Milliseid asjaolusid peab kohus otsust tehes arvesse võtma?
2. Kas alaealisel on õigus vabale eneseteostusele (PS § 19)?
3. Kas lapseootel alaealine võib iseseisvalt otsustada raseduse katkestamise üle?
4. Kas alaealise vanematel peaks olema otsustusõigus oma lapse abiellumise üle?
5. Kas alaealisele teovõime laiendamise teel antud võimalus abielluda on üldse vajalik või peaks abielu olema võimalik sõlmida ainult täisealisena?

Kaasus on võetud Riigikohtu [veebilehelt](#).